

בית ועד לתורה – הר חברון

דף מקורות לשיעור של הרב מאיר ליכטנשטיין

קידושין פרק ראשון – דף מספר 14

בס"ד, י"ג בכסלו תשס"ט.

המקדש בשיראי

א. פתיחה - שווה כסף בכסף

1. פרק א' משנה א' – "בדינר ובשווה דינר" "בפרוטה ובשווה פרוטה". אני ממליץ לערוך חיתוך של חיפושים בפרויקט השו"ת למונחים שווה פרוטה, שווה דינר ושווה כסף.
2. שאלות לבירור בתחילת הלימוד:
 - א) האם יש משנה נוספת בה מופיע המונח "פרוטה ושווה פרוטה"?
 - ב) מהי ההבחנה בין כסף ובין שווה כסף?
 - ג) מהו המושג היסודי – כסף או שווה כסף?

ב. סוגיית שיראי

1. ז', "ההוא גברא דאקדיש בשיראי... שוי עשרה בתליסר".
 2. עמדו על מבנה הסוגיה:
 - א) אילו חלקים של הסוגיה משתייכים לסוגיה הגרעינית של רבה ורב יוסף?
 - ב) כיצד נוצרו שתי הלישנות?
 3. במהלך לימוד הסוגיה תנו את הדעת:
 - א) מהי השאלה המנסרת בחלל הסוגיה?
 - ב) למה חותר רב יוסף?
 - ג) מהי תכונת כסף ומה תפקיד השומא בכל אחת מהלישנות?
 4. עד כמה יש פער בין הלישנות?
 - א) ריטב"א ז': ד"ה ההוא גברא דקדיש בשיראי.
 - ב) פני יהושע ז': ד"ה ההוא גברא דקדיש בשיראי.
 5. מנא אמינא לה:
 - א) עיין תורת כהנים, בהר פרשה ו, פרק ח, "והיה כסף ממכרו במספר שנים כימי שכיר יהיה עמו בכסף הוא נגאל ואינו נגאל בתבואה ולא בכלים". שימו לב על איזה כסף מוסבת הדרשה בספרא ועל איזה כסף בבבלי.
 - ב) הסוגיה מניחה שיש סימטריה בין קניין עבד ובין גאולתו (רש"י ד"ה ישיב גאולתו). האם ניתן לקיים את הדרשות שיש פער בין קניין ובין גאולה?
 - ג) ואידך – אינו נקנה בתורת חליפין:
- 1) מהו הסבר דין שעבד נקנה בכסף אך לא בחליפין? האם יש להשוות לגמרא ג.?
 - 2) היזכרו בדיונו ג. מתי התמסד קנין סודר.
 - ד) "מדמקרבא הנאתייהו" – איזו תכונה של שווה כסף מצוין כאן שאין לכסף?

בית ועד לתורה – הר חברון

דף מקורות לשיעור של הרב מאיר ליכטנשטיין

קידושין פרק ראשון – דף מספר 14

בס"ד, י"ג בכסלו תשס"ט.

6. ירושלמי קידושין פ"א ה"ב, במהדרות כ"ץ סוגיה 2, עמ' 31.
7. "כגון דקביל כהן עילויה":
- (א) איזו תכונה נוספת המבחינה בין כסף ובין שווה כסף מצוינת כאן?
- (ב) מי יכול לקבל עליו? ראו רשב"א ד"ה אמר רב אשי.
8. מהשקלא וטריא של הגמרא עולה שרבה ורב יוסף היו מודעים להבדלים בין כסף לשווה כסף:
- (א) מהם ההבדלים?
- (ב) לאיזה כיוון משך כל אחד את דין שווה כסף?
- (ג) האם רבה שולל את הצורך בשומא או שיש שומא בדעת האשה? בלשון אחרת - האם המחלוקת ביניהם יסודית או בפרטי הדין?
9. עיין ט. "והלכתא שיראי... שומא", ובתד"ה והלכתא בדברי ר"ת.
10. להרחבה - עיין ב"ק ט. תד"ה ישיב בדברי ר"ת.
11. חידושי בעל השרידי אש על קידושין סימן טז (עותק שלו בתיקיית אחרו נים)..